

On Beş Gün içinde Tevazün Olmuştur

Dar gelirli ve mahdud kazançlı vatandaşın himayesi..

Sara coğlu Hükümeti en doğru ve riyaî yolu bulmuş, iktisadî ufkumuzu aydınlıkla doldurmuştur
ETEM İZZET BENİCE

— Reiscumhur direktiflerini verdi. Başvekil Mecliste tedbirlerini anlattı. Meclis bu kararları kanunlaştırdı. Fakat, topyekûn muhassala ne?

Diyey, belki hâlâ kafalarımız için de araştırmalar yaparlar vardır. Hakikaten ne oldu?

Bunu bir muhassala hatinde kısaca sıralamak yerindedir.

Sunlar oldu:

a— Memleket havası duruldu. b— Muhtekir, vurguncu, türedi zengin ömründe tasavvur edemeyeceği darbeyi yedi.

c— Vatandaş kendi şahsî mes'uliyetlerini, millî vazifelerini be-nimseydi; güven ve inancı b'ledi.

d— Hakikî vaziyet aydınlandı, hakikî vaziyeti göğelendiren yapma buluntalar dağıldı.

e— Türk parası tekrar değerklenmek mevkine girdi; İhtikâr, vurgun, istîfa temayülleri baltalandı.

f— Sabit gelirli, dar gelirli vatandaşın himayesi kavuştu, tevazün ve içtimai adalet teessüs etti.

g— Hükümet en doğru ve en riyaî g'diş yoluna girdi.

Bütün bu muhassala; dört harp yılı içindeki her türlü bocalamayı nihayeleştiren ve nihayeleştirecek olan; yalnız ve yalnız realitelerin hâkimiyet kazandığı ve kazanacağı bir devrin başlama, açılma, dönüm bölgesidir.

1 teşrinisani 1942 öncesi ile bugünü mukayese edebilirsiniz. Aradaki fark büyüktür, tahmin edilemeyecek kadar lehtedir ve kazançlıdır. Fıkâr hısı durmuştur.

Memleket havasına bulandıran, millet hâkimi ve sağlam kuvvetlerini göğelendiren yapma buluntalar dağılmıştır. Hakikaten, vatandaş şahsî mes'uliyetini, millî vazifesini tam bir idrakla kavramıştır.

Şikrî Saracoğlu gödişine hâkim başlangıç noktası ile yine gödişine hâkim bugünü ve yarın bir birine tam ahenkle bağlama fırsatını kazanmış, en doğru ve riyaî yolu bulmuş, iktisadî ufkumuzu aydınlıkla doldurmuştur. Nîmet ve kıl-fet beraberliği teessüs etmiştir.

Vatandaşın hayat seviyesi içtimai adaleti hâkim kılan bir tevazün esasına bağlanmıştır.

Yeni yeni gelecek ve birbirini takip edecek tedbirler s'ilesi de göze alınırsa on dört, on beş günlük muhassalanın birdenbire ne kadar muazzam bir genişlik ifadesi içinde bulunduğunu kendiliğinden anlaşırlar.

Millî Şefin gur sesi, keskin direktifleri; Saracoğlunun uyanık zekâsı birdenbire herşeyi salâha çevirmiştir. Daha da iyi olacağız, iyiliğe gideceğiz.

İyîğin beliren kuvvetli âlâmetleri nihassa Şikrî Saracoğlu'nun nutkunda fazlasıyla göze çarpmaktadır. Bu âlâmetler, vakıaların, fi'lerin ifadesidir:

1— Hububat ve pirincin yüzdeleri intizamla tahsil edilmektedir.

2— «Bugün el'imizde hiçbir vakit malik olamadığımız bir hububat stokuna meymuttur ve bu sayede yakın ve büyük korkular zail olmuş bulunmaktadır..»

3— İstihsal artmıştır. Bu sene her yıldan daha fazla bir gayretle ekim gayreti memleketin her tarafına hâkimdir. Geçen yıla bu yıl arasındaki fark yüzde yüzdür.

4— 1.600.000 k'şilik memur ve

dar gelirli halkın işe mes'uliyeti her türlü emniyet garantisi içine alınmıştır.

5— Her türlü devlet imalat ve istihsalatı en yüksek verim hadlerine yükselmiştir.

6— Hariçten başta buğday olmak üzere her türlü hayat ve gıda maddesinin ithali imkânları temin olmuştur.

Nutkun metnini gözönüne alarak daha bu benzerleri bolu boluna sıralamak mümkündür.

Görülüyor ki, muhassala tam ve olgundur. Durum çok ferahlatıcıdır. İstikbal harbin tabii sükutları dışında çok mesut inkişaf-ı namzetidir. B'lhassa, dar ve sabit gelirli ile memurların korunması tevazünî tesis etmiş ve 18.000.000 nun hayat şartları ve seviyeleri birbirine nazaran kaydediği tabii farklara rağmen içtimai adalet ve umumî rahallık esaslarına bağlanmıştır.

— ETEM İZZET BENİCE

Mütekaît, Yetim ve Dullara parasız kumaş, ve kundura

Maliye Vekili bu imkânın da telkik edileceğini söyledi

Ankara, 14 (Telefonla) — Memurlara parasız elbiselik kumaş ve kundura verilmesi hakkındaki kanun lâyihası dün Büyük Millet Meclisinde müstaceliyetle müzakere ve kabul olmuştur. Bu münasebetle bazı meb'uslar ve bu myanda Dr. Muhtar Berener (İçel) memurlar için ucuz sigara vermesini temenni etmişlerdir.

Ali Raza Esen (Siirt) bu yardım Kızılay'a ve diğer amme mü-

(Devamı Sa: 3, Sü: 4 de)

Bir sandal Adaya giderken battı

Büyükada'da Fırtınağa sokaklarında 1 numaralı evde oturan Feri ile Adem dün öğün Fenerbahçeden Adaya giderken yolda sandalın alarak batmıştır. İki arkadaş yüzererek adaya salınmış çıkmışlardır.

V A Z İ Y E T

Siyasî Hâdiselere Bakış

Bugün gelen haberler, şimalî Afrika harbinin yeni safhalarını tasvir ederken, mühver kuvvetlerinin Libyadan ve Trablus'tan bûsbütün çekilmek niyetinde na oldukları hakkında zihinlerde bir istihham çökmektedir..

Tobruğu da alan müttetik kuvvetler Derneye doğru ilerliyorlar. Diğer taraftan Amerikan ve İngiliz kuvvetleri Tunus hududunu geçmişlerdir. Ric'at halinde bulunan bir ordunun götüremediği bir çok harp malzemesini, tahrip etmek suretile dahi olsa, kaybetmişti ve bu yüzden de zaıfladığı, verilen esir miktarının mevcut mühver kuvvetlerine nisbet edilirse, çok oluşt, zihinlerdeki istihham kuvvetlendirmektedir.

Acaba hakikaten mühver kuv-

Mihver Kuvvetleri Bütün Simal Afrikasından Çekilmek Vaziyetine Girmiş Bulunuyorlar

Amerikan ihraç kuvvetleri Kumandanı General AYZENHOVER

Londra, 14 (A.A.) — B. B. C. : 8 inci İngiliz ordusu ile Simali Afrikadaki kuvvetler arasındaki mesafe gittikçe daralmaktadır

İngilizler 9 günde 600 kilometre ilerlediler. Tunusta Fransızların havadan gelen Almanlara ateş açtıkları zannediliyor

Libyada 8 inci İngiliz Ordusu sür'atle Bingaziye yaklaşıyor

Darlan radyoda dedi ki: "Afrikadaki Fransız menfaatlerinin mesuliyetini üzerime aldım,,

Gl. Noges de Amiral Darlanın emrine girdi

İngiliz kuvvetleri Tunusun Bone lmanını ıgal etmişlerdir. Bu ıgal Fransızların tasvibile başa-rılmıştır. İngiliz — Amerikan,

Fransız adamları arasında konuş-malar devam etmektedir.

Cezair radyosu Amiral Darlan-ın ve Mareşal Peten tarafından Simali Afrika murahhaslığına tayin edilmiş olan General Noge-s'in beyanlarını neşretmiştir. General Noges, bu beyanında Amerikalılardan «Ümitleri ve maksatları bize bağı bir millet-diye konuşmuş ve Vişinin verdiği salâhiyetlerden Amiral Darlan lehine ist'fa ettiğini ve Darlanın emri altına girdiğini söylemiştir. Amiral Darlan da Simali Fran-

sız halkına hitaben radyoda de-miştir ki:

— Mareşal Peten serbestimin elimden alındığını zannederek on-

Fransız Afrikasında General Nogi ile leri eline aldığı bildirilen Amiral DARLAN

Teşrinisani, Alman kuvvetleri Fransanın ıgal edilmemiş olan kısmına girmeden evvel, Gene (Devamı Sa: 3, Sü: 5 de)

Rusya cephesinde kar bastırıldı

Dün Stalingradda bütün gün Alman taarruzları devam etti, fakat yeni bir ilerleme olmadı

Bern 14 (A.A.) — Rus cephesi-nin bütün kesimlerinde kış adam-akılı bastırılmış ve her taraf kara bürünmüştür.

Londra 14 (A.A.) — Stalingrad-da, bütün Alman taarruzları yeni-den geri atılmıştır. Düşman ağır

kayıplara uğratılmıştır. Moskova radyosu, dün bütün gün Alman taarruzlarının devam ettiğini, fakat hiç bir ilerleme kaydedilmediğini bildirmektedir.

Londra 14 (A.A.) — Rus cephe-den geri atılmıştır. Düşman ağır

(Devamı Sa: 3, Sü: 4 de)

Kumaş vurgunculuğu sona eriyor

Tacirler mallarının yüzde doksanını Hükûmete veriyorlar ve Hükûmet bu kumaşları Haika dağıtacak

Ticaret Vekâleti kumaş imalat-haneleri sahipleri ile bazı görüş-meler yapmıştır. Bu görüşmeler sonunda Vekâletle tacirler samimi bir anlaşmaya ve karara varmışlardır.

Bundan sonra kumaş vurguncu-luklarının önlenmesi için; bütün kumaş imalat-haneleri imal ettikleri malların % 90 nı hükûmet emrine vereceklerdir. Geri kalan % 10 u ise kendi mağaza-larında toptan kâr üzerine perakende olarak satacaklardır.

Hükûmet te aldığı bütün bu doküma mallarını ya Sümer Bank

yerli mallar pazarları vasıtasile halka tevzi edecek yahut ta bu pazarların olmadığı yerlerde hususi bayilikler kurarak kumaş dağıtıracaktır.

Bu suretle elden ele geçerek hıleye ateş pahasına yükselen kumaş fiyatları birdenbire düşe-cek ve herkes ihtiyacından fazla alamıyacağı için memlekette bir kumaş buhranı kalmıyacaktır.

Amerikalı bir gazeteci Staline sualler sordu

Stalin dedi ki:

Yakında İtalyan - Alman ittifakı dağılabilir

Londra, 14 (A.A.) — «B. B. C.» Bir Amerikan gazetecisi M. Staline bazı sualler sormuştur. Gazetecinin: —«Afrikadaki müttetik seferine dair Rusya-nın fikri nedir?» İlk sualine şu cevabı vermiştir:

«Bu sefere dair Rus görüşü; Müttetiklere müstelah kuvvetlerinin art-makta olan kudretini gösteren ve çok yakın bir istikbalde İtalyan — Alman İttifakının dağılacağına bariz bir amil teşkil etmesidir.» Stalin iyi teşkilatlan-dırmalarından dolayı İngiliz, Amerikan (Devamı Sa: 3, Sü: 4 de)

ATATÜRK'E DAİR

Cevdet Kerim İnce-dayı çok mühim bir konferans verdi

(Bir kaç gün neşrine devam ettiğimiz Sinop Meb'u-su Cevdet Kerim İnce-dayı-nın, Ankara Halkevinde, A-tatürk'ün 4 üncü ölüm yıl-dönümü münasebetile ver-diği konferansın, bugün son kısmını neşrediyoruz:)

Atatürk bir ihtilâl şefi olduğu günlerden sonuna kadar büyük küçük hiçbir işi kendi zorlamasile yapmamıştır. Kafasında oldurdu-ğu, vatan ve millet menfaatine uy-gun bulduğu herşeyi komisyon-lar, kongreler, Büyük Millet Mec-

lisî yollarile millete maleder ve millî iradeye ıktiran ettikten son-ra o işi tekrar kendisine yazıfediye döndürürdü. Kemalizmin di-ğer bütün rejimlerden farkı, sar-sıntı vücutu getirmeden içtimai bîniyeye intibakından dolayıdır.

Yine onun içindir ki inkılâbın çok taze yaşında olduğu halde en u-fak bir vidaden en ufak bir gevşeme ve bozulma olmamıştır ve ol-mıyacaktır.

Türk inkılâbının üstün vasıfla-rından biri de hodbin ve müteca-viz olmaysıdır. Büyük küçük her milletin hakkına mukaddes tanıyı

(Devamı Sa: 4, Sü: 1 de)

Beşiktaşta bu sabah 2 ev yandı

Ateş, gelinle Kaynananın kavga ederken mangalı devirmelerinde çıktı

Bu sabah Beşiktaşta Abbasa-ğa semti büyük bir yangın tehli-kesi çıkmıştır.

Öğrendiğimize göre yangın, sa-bahleyin 9.15 te Abbasağada, Bos-tanüstü mahallesinde, Beşiktaş gazinosu sokagında Hilmiye ait 24 numaralı ve sigortalı olduğu anlaşılan evin üst katından çık-

mıştır. Yangın kısa bir zamanda büyüyerek, yanındaki 26 nume-reli Nuriye ait eve de sırayet etmiştir.

Yangını haber alan Beyoğlu itfaiyesi sokagın d'k ve yokuş ol-masına rağmen, hâdisse mahalline yetişmiş ve yangını söndürmeğe başlamıştır.

(Devamı Sa: 3, Sü: 4 de)

SPOR

Vefa G. Saraya karşı

Vefalıların kazanmak ihtimali galip

Yarın Kadıköy Stadi senenin en ge-tün ve heyecanlı maçına şahit olacak bütün futbol meraklıları mevsimin en çalışmış takımı olan Vefalıları Galatasarayla karşı karşıya göreceklerdir.

Beşiktaş mağlubiyet korkusuyla bir buçuk saat titreten ve Fenerbahçeyi de —hakikî mânada— mağlup etmiş

olan Vefalılar, muhakkak ki bu sezo-nun en hazırlanmış korkulu bir takı-mıdır. Sımdıye kadar yaptıkları maç-lara bakılırsa Yeşil beyazlılar müda-faa, haf ve bilhassa hücum hattı; ilâ barıyla İstanbul'un bütün takımlarına fark bir halde bükunuyorlar. Şehap isimindeki kıymetli bir elemaman İti-

(Devamı Sa: 3, Sü: 3 de)

ÇERÇEVE

Bu çerçeveye mim koyunuz!

NECİP FAZIL KISAKÜREK

Harp, 3 senedir makinelerini yağlıyan, tamir eden, yenileştiren ve bu aralık her ithama göğüs ge-ren, bütün sabırları taşınan de-mokrasıyaların birdenbire düğme-lere basması neticesinde öyle bir hâz almıştır ki, artık en kısa za-manda sona erebilir!

Demokrasıyalar bu hale gelebil-mek için tam 3 sene sarfetti. Bun-dan böyle bütün neticeleri devşirebilmek için de onlara 3 mevsim kâfi gelebilir: 1943 kışı, ilkbaharı, yazı..

Bundan böyle neticeyi demok-rasıyaların elde edemeyeceğini san-mak için, (Çöçil) in (Nazî) fir-kası reisi ve (Ruzvelt) in mühver orduları başkumandanı olduğunu vehmetmek lâzım..

Afrika işini 1942 yazındanberi nasıl gördüğümü biliyorsunuz.

Bundan böyle de artık Afrika işile alakadar olmadığım, onu topyekûn kazanılmış farzettığım ve yalnız ötesini araştırdığım malûmu-nuz..

Son hafta içinde boynuna tekrarladığım g'bi, bir daha kaydetmek-te fayda görüyorum ki, Afrikadan ötesi, demokrasıyalar için Girit ve Yunanistan yoluile Balkanlardır!

Artık demokrasıyalar nazarında Alman ve Sovyet orduları karşıl-kılı olarak vaz'elerini mükem-melen ifa etmişlerdir. Sımdı sade-ce kendi hesaplarına vazife sırası bütün haşmetile demokrasıyalara düşüyor. Bu vazife baş'amıştı!

Bugün, aylar ve yıllardır h'ç bir zafa düşmeden sadece hak ve hür-riyet cephesini tutanların ve ken-di millet tekevvün ve istiklâl im-kânını bu cepheye görenlerin gü-nü!.. Bugünün, Türk milletinin ve o kalemlerin hâmisî Haktır!

Günün siyasi icmalı

Son 24 Saat içinde Hâdiselere Bakış

Tebliğ eden: Serah Musammar ALATUE

Londrada çıkan «Deyl Meyl» gazetesi, Fransız Başvekili Darlanın Münih'e yaptığı ziyaretten bahsederken, Hitlerle yaptığı mü-lâkatta aşağıdaki sulh şartlarının elde edildiğini bildirmektedir:

Fransa, Alsas Loren harik, 1939 hudutların eidge edecektir. Alsas Loren muhtar eyalet olacaktır. Fransa, imparatorluğunu muha-faza edecektir. Almanya, Fransıf ilosunun işbirliği ile müttefikler-den bu imparatorluğu geri ala-caktır.

İtalya Fransadan istediği topraklardan vazgeçecektir. Fakat Mareşal Peten, ahnacak karar ü-zerinde yâla tereddüt göstermek-tedir.

Mareşal Peten'in vazifesi başan-dan ayrılmıyacağı beyan edil-mektedir.

Vişi Fransanın işgalinin ta-mamlanmış olduğunu yazmıştır. Almanlara karşı hiç bir mukave-met gösterilmemiştir. Yalnız Al-man küt'aları Liyon şehrinde geçtikten 12 saat sonra, şehrinde bulunan bir fabrikada infilâk yu-kua gelmiştir.

8 inci İngiliz ordusu Bardiya ve Tobruk'a girdikten sonra, artık muharebe Siraiaiki topraklarına int'kal etmiş bulunuyor. Tobru-gün mühver kuvvetleri tarafından tahliye edildiğini dün bildirmiş-tik. Bu şehir dün müttefiklerin e-line geçmiştir. Fakat mühver kuv-vetleri düşmana yarıyacak her şeyi tahrip etmişlerdir.

Mühver kuvvetleri Derne ve Bingaziye doğru ricata devam et-mektedir.

Amerikan Kolombiya radyosu-nun verdiği bir habere göre, mü-h-ver gemileri Bingaziye de terket-mektedirler. Bu vapurların asker çıkardıkları veya aldıkları muh-temel görülmektedir. Bu gemi-lerin ricat halinde bulunan ord-u-yu lüzumu olmayan malzemeyi geri götürdükleri zannedilmekte-dir. Yani İngilizler Bingaziye gi-rerlerse, boş bir şehre girmiş ola-caktırlar.

Fransız Afrikasında başlayan Amerikan ve İngiliz taarruzu tam

inikşaf halindedir. Müttefikler Tunus topraklarına girmişlerdir. Fakat resmi haber yoktur. Nev-yok adyosunun bildirildiğine göre, mühverin Trablusgarptan ve Tu-nustan kuvvetlerini uçakla nak-letmek istediği zannedilmektedir.

NİHAİ MÜTTEKİK TAARRUZU
Çekoslovakya Cumhuriyeti Beneş, harbin artık son safhasına girmiş olduğu kanaatini izhar et-mektedir. Beneş, şöyle demis-tir: «Pek uzak olmayan bir istikbalde Batı Avrupada başka bir cephe açılacak, görülmekle şiddetle yeni bir hava taarruzu, Fransa ile iş-gal altındaki memleketlerde yeni ve ciddi hâdiseler olacak ve ni-hayet Almanya ile İtalyanın hi-zmeti bağıştorecektir.»

Diğer taraftan Amerika Başve-kili Mareşal Smats da 1943 sene-sinde müttefikler geniş öküde bir taarruza geçtikleri takdirde nihai zaferin 1944 de istihâl edilme-sinin kuvvetle muhtemel olduğunu söylemiştir. Mareşale göre, gele-cak sene harbin sonunu bildiren büyük taarruzlara intizar etmek lazımdır.

RUSYA MUHAREBESİ
Rusya muharebesi hakkında yeni bir haber gelmemiştir. Bu-ralardaki hareket tamamiyle ikinci plânda kalmış gibidir. Şimdi he-men bütün cephe de nisbi bir sükûnet hüküm sürmeğe başlamış-tır. Alman ve Rus tebliğleri mu-harebe sahası olarak, Stalingrad, Tuapse ve Nalçık'ı göstermekte-dir.

JASCHA HEIFETZ
Kemanın ilâhi nağmeleri ile
SARAY
Sinemasında
Büyük muvaffakiyetle göste-rilmekte ve her yerde bahsedilmekte olan:
İLÂHİ KEMAN
Filminde seyircileri gasyet-mekte devam ediyor.
Müstesna bir şaheserdir.

İkifiatlemek satışı yarın başlıyor

İki fiat üzerinden ekmekek satışı yapılmasına yarın, sabahdan itiba-ren başlanacaktır. Ellerinde ucuz ekmekek karnesi bulunanlar 17 ku-ruştan bulunmayanlar da 27 ku-ruştan ekmekek alacaklardır.

Vilâyet, belediye, toprak mah-ulleri ofisi, zabıta bu başlangıçta hiçbir aksaklığa mahal verilmeme-si için gereken bütün tedbirleri al-mıştır.

Fırmalar bugün bütün satışlarını tam olarak bildirecekler ve elle-rindeki unları, karneleri derhal bildireceklerdir.

Üniversite Rektörlüğü talebele-rin mali vaziyetini bir anketle tes-bit etmektedir. Maarif Vekâleti bunlara ucuz ekmekek verilmesi için teşebbüslerde bulunmakadır.

Rusya cephesi
sinde Nalçıkın cenup doğusunda Ruslar faaliyet göstermektedir. Alman ilerleyişi burada hiç bir in-kışaf göstermemektedir.

Tuapsenin şimal doğusunda bü-yük öküde hiçbir muvaffakiyet elde edemeyen düşman, her taar-ruzda iptidai mevzilerine kadar atılmaktadır.

SPOR

(1 inci Sahifeden Devamı)
bakiyle bütünün acar bir hale ge-ren Vefalı forvetler Galatasarayın meşhur Majno müdafaasına senenin en korkutu dağkıklarını yastacak-lardır. Yeşil — Beyazlı müavin hak-eğer bu hâfâki rakiplerinin gol çı-karması ihtimali fazla olan forvetin gayet iyi manevra ederek kendi hü-cumlarına fırsatı olabilmelerine galib-iyet ilresini Vefa tarafına döndürüş o-larak kabul edelirdir.

Galatasarayın golcüsü; senenin en çetin maçına yapacak olan Seri — Kırmızılar henüz iyi bir vaziyette giymiş değiller. Bilhassa hücumda Gazanferden başka saydıkları bir oyuncu yoktur. Galatasaray müavin hat-tında henüz ilihak etmiş olan Orhan daha arkadaşlarına alışmış değillerdir. Bu itibarla bütün yılın Faruk — Sa-lan ve Osmanın üzerindedir. «Tebliğ» yeti şemsi müavisi şeikle sokmak için Galatasaraylıların çok canlı oynamaları lazımdır.

Diğer maçlarda ise; Fenerin Da-vutpaşay, İstanbulunun Takımı, Beşiktaşın Süley

LİMON
ÇİÇEKLERİ

Avrupa ve Amerikada bile emsaline tesadüf edilmeyecek derecede nefis 90 derece limon çiçekleri HASAN kolonyası büyük fedakârlıklar neticesi istihzarına muvaffak olmuştur. HASAN Deposu ve şubelerinde cep şişesi 50 - 1/16 80 - 1/8 150 - 1/3 300 - 1/2 475 - 1 kilo 900 kuruşa satılığa çıkarılmıştır. NESRİN Limon çiçekleri dahi çıktı. Fiatları şunlardır: Cep şişesi 35 - 1/16 60 - 1/8 100 - 1/4 175 - 1/3 225 - 1/2 275 - 1 kilo 525 kuruştur.

ATATÜRK'E DAİR

Cevdet Kerim İnce-
dayı çok mühim
bir konferans verdi

(1 inci Sahifeden Devam)
şadır. Bu hak içinde millet ve devletleri insanlık âleminin bir cüzü sayıp umumî bir anlayış ve anlaşma içinde hayat sürmelerine ve bunun elinden geldiği kadar hâdimi olmak istemesindedir.

Kemalizm onun için dünya milletleri'nin totkikine ve imtisaline liyakat kazanmıştır ve Atatürk onun için yalnız Türklüğün büyüğü değil dünyanın en büyük insanı sayılır. Cihanın ölümüne hep beraber ağlayış bundan olmuştur.

İnsanlık bir gün ya yorulup veya uyanıp her milletin hakları dairesinde yaşama idrakine dönerse olursa lazım olan usul ve prensipleri Atatürk'ün ruhundan ve Kemalist rejiminden arayıp, bulup alabilecektir.

Vatandaşlar; Atatürkte Cumhuriyet ve inkılap aşkı millî hareketi inkış ettikçe payderpey vasıl olduğu bir netice değildi. İnönü muharebeleri sıralarında Keçiören yolu üzerindeki sırta şimdi hava rasat merkezi olan eski ziraat mektebi binasında çalıştığı bir gece ineboludan bir telgraf aldı. Bu telgrafta (Son Osmanlı hükümdarı Vahdettin'in damadı Ömer Faruk iki yaverle buraya geldi, vapurdadır, çıkmak, Ankara'ya gelmek ve kalmak istiyor) deniyordu.

Atatürk uzun bir mahlazadan sonra yanındaki arkadaşları şöyle söyledi: (Henüz zayıftır; bu şehzadenin Anadolu'da bulunuşundan faydalama yolları olablir. Fakat biz bu işi ergeç milletçe savaşmış, milletçe bitireceğiz. Sonunda sultanlığa hak iddia etmek imkânını vermemeliyiz. Tevafî Mülk ve Yıldırım Beyazıt'tan sonraki karışıklıkları hatırlamalıyız. Biz millî hâkimiyeti tesis edeceğiz) dedi. ve şu emir verdi: (Vapur girince nezaketle, muamele ediniz. Vatan ve millet menfaatinin kendisinin İstanbul'a dönmesinde olduğunu anlatın) bu emir yerine geçirildi.

Atatürk kibar ve zarif bir şefi. En şiddetli hareket zamanlarında bile mütevaciz olmuştur. Kuruşları, hâdiseleri Jaima fanilikten çıkarıp devlet ve millet hizmetine intikal ettirir, tenkidlerini bu zaviyeden yapardı.

Konusurken vücut hareketleri ne kadar az ve sade idiyse, fikirleri, muhakemeleri, va'itleri de o kadar sade şatafız ve yalnız mantık ve hakikate dolu idi.

Aatatürk çok realist ve ileri bir şefi. Bir zamanlar Türkiye Cumhuriyeti için b'ir arma şekli düşünüyordu. Bir aralık bu armaşın esarı olarak kurd'u tavsiye edenler bulundu. Ne kurd'u diye sordu. Hâkâvesi izah edilerek Boz-

kurd'u hârlatan zata; masahları bırakınız, herşeyin kaynağı insan zekâsıdır. Siz bana bir zekâ timsali arayınız demiştir.

Atatürk Türk milletinin, Türk vatanına istiklâlini, saadetini, istikbal emniyetini aramak, bulmak ve temin etmek için bir dakika durmadan çalışan bir kahramandır. Bu gayeye vasıl olmak için dünya ile yurdu bir an mukayese-dan farig olmamıştır. Bunun için kendine mukadder olan fanilik kaç yıl idiyse onun bir dakikasını bile uyuyarak geçirmişti. Sanki bir günah olduğu kanaati onu bürümüşü. Atatürk'ün her b'ir bir çok zevat ile dolu olan ve ekserisi geç vakitlere kadar devam eden sofrası bundandır. Orada misafirlerini sıkımsamk için ara lâtifeler müstesna tutulursa kaç saat sürmüştü daima vatan, millet ve inkılap işleri görüşmüştü. O safraların bazıları aylığı, bazıları haftalığı, bazıları bir gecesi bulunmaları için bir üniversite tahsiline bedel geçmiştir.

Atatürk için dünyanın itt'fak ettiği bir vasi'de üstün ve egsiz bir kumandan oluşudur. İstiklâl mücadelesi Başkumandanlığına kadar deruhde ettiği muhtelif kumandanlıklarda her vakit gösterdiği hüner ve sevk ve idare üstünlükleri kendisini tamtamyı kâfi gelmekle beraber istiklâl savaşında siyasi vaziyet ve imkânları strateji ilmiyle birleştiren hüneri, liyakatını eşsizleştirecek kadar üstün olmuştur. Meydan muharebelerinde tatbik ettiği strateji hüneri silah farkları istisna edilirse dünya ordularının bugün faydalandığı kaideler olmak tazeligini muhafaza etmektedir. Onun kumandanlıktaki en büyük vasfı haber ve raporlardan seziler'ndeki ve ona karşı çok çabuk ve müessir tedbir alışındaki üstünlüğüdür.

Vatandaşlar; Atatürk'ün manevi huzurundaki bu toplantıya bugün yeryüzünün en me'sut b'ir milleti olmak saadeti içinde yapıyoruz. Bu, Şefe inanmanın, Şefe uymanın, bütün gönülleri vatan ve milletin müşterek menfaatine çevirerek sendelemen, bozulmadan çalışmanın feyiz ve semeresidir.

Atatürk son sözü olarak (saat kaçtır) deyip gözlerini bu fanî âleme kaparken dört seneye sonraki bizleri değil asırlar sonraki nesiller dahi rejim'in, eserinin, tesis eylediği millet ahlakının hiç bozulmayacak, değişmeyecek evlatları kalacağına inanarak ölen bir bahtiyardır.

Atatürk az'z arkadaşları, eşsiz halefi İnönü'nün ikinci Cumhur Reisliğini düşünerek ve bu millet'in kentine kadar ona da sevgisinin pâyidar olacağı ve vazife sayıla-

BULMACA

